

ຂີດຄວາມສາມາດໃນການປັບຕົວຂອງປະຊາຊົນທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກພະຍຸໄຕ້
ຜຸ່ນເກດສະໜາບ້ານໃໝ່ນາກອກ, ເມືອງຊານໄຊ, ແຂວງອັດຕະປື.

Adaptive capacity of villagers affected by Typhoon Ketsana in Nakok
village, Sanxay district, Attapue province

ບົດສະເໜີໂຄງການຈົບຊັ້ນລະດັບປະລິນຍາຕີ
ສາຂາ ການຈັດການສິ່ງແວດລ້ອມ

ຜູ້ສະເໜີ:

ນ. ຫົງຄຳ ຈັນປະເສີດ

ນ. ມະຍຸລີ ດວງດີ

ນ. ພອນປະເສີດ ຜາພູເງິນ

ອາຈານທີ່ປຶກສາ:

ອຈ. ແບ້ ເພຍໄຊ

ອຈ. ປັນຍາ ສີມິງຄຸນ

ຄະນະວິທະຍາສາດສິ່ງແວດລ້ອມ

ມະຫາວິທະຍາໄລແຫ່ງຊາດ

ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ, 2010

ບົດຄັດຫຍໍ້

ສ ປ ປ ລາວເປັນປະເທດໜຶ່ງທີ່ຍຶດຖືການກະສິກຳເປັນພື້ນຖານຫຼັກໃນການດຳລົງຊີວິດຂອງປະຊາກອນລາວ, ໃນ 67 ສ່ວນຮ້ອຍ ຂອງທຸກຄົວເຮືອນແມ່ນອາໄສການຜະລິດກະສິກຳໃນການບໍລິໂພກ ສະບຽງອາຫານ. ການອີງໃສ່ການຜະລິດກະສິກຳ ເປັນຕົ້ນຕໍນີ້ໄດ້ເຮັດໃຫ້ປະຊາກອນລາວສ່ວນຫຼາຍໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກສະພາບອາກາດ ແລະ ໄພພິບັດທາງທຳມະຊາດໄດ້ງ່າຍປະມານ 46 ສ່ວນຮ້ອຍຂອງປະຊາກອນທີ່ອາໄສຢູ່ໃນເຂດຊົນນະບົດ ປະເຊີນໜ້າກັບບັນຫາຄວາມບໍ່ໝັ້ນຄົງທາງດ້ານສະບຽງອາຫານອັນເນື່ອງມາຈາກໄພແຫ້ງແລ້ງທີ່ຮຸນແຮງ ແລະ ເຫດການທີ່ຄາດວ່າມີອັດຕາສ່ວນ ສູງໃນການສ່ຽງຕໍ່ຄວາມບໍ່ໝັ້ນຄົງທາງດ້ານສະບຽງອາຫານແມ່ນໄພນ້ຳຖ້ວມ.

ປັດຈຸບັນນີ້, ກຸ່ມວິທະຍາສາດໄດ້ເຫັນໂດຍລວມແລ້ວວ່າສະພາບພູມອາກາດໄດ້ຮ້ອນຂຶ້ນລະບົບນິເວດວິທະຍາ ຫຼາຍບ່ອນແມ່ນຖືກກະທົບ ຈາກການປ່ຽນແປງ ຂອງສະພາບອາກາດໃນຂົງເຂດ, ໂດຍສະເພາະແມ່ນ ການເພີ່ມຂຶ້ນຂອງອຸນຫະພູມ. ກຸ່ມວິທະຍາສາດ ມີຄວາມເຫັນຮ່ວມກັນວ່າການເກີດໄພພິບັດທາງທຳມະຊາດອາດຈະມີຄວາມຖີ່ຂຶ້ນ ແລະ ຮ້າຍແຮງຂຶ້ນເລື້ອຍໆ ແລະ ມີຄວາມຫຍຸ້ງຍາກທີ່ຈະກຳນົດວ່າການປ່ຽນແປງຂອງສະພາບດິນຟ້າອາກາດຈະມີຜົນພາໃຫ້ເກີດໄພແຫ້ງແລ້ງ, ໄພນ້ຳຖ້ວມຫຼືມາພ້ອມກັນທັງສອງໄພພິບັດໃນປະເທດລາວ ຫຼື ບໍ່. ຢ່າງໃດກໍຕາມ, ການຄຸ້ມຄອງການເພີ່ມຂຶ້ນຂອງໄພພິບັດທາງທຳມະຊາດເປັນສິ່ງໜຶ່ງທີ່ທ້າທາຍສຳລັບປະຊາຊົນ ແລະ ລັດຖະບານລາວ.

ໄພທຳມະຊາດແມ່ນປະກົດການທຳມະຊາດເປັນຜູ້ສ້າງ ຫຼື ອາດເປັນຜົນງານຈາກການກະທຳຂອງມະນຸດສິ່ງເຫຼົ່ານີ້ ເປັນໄພທີ່ແກ້ໄຂໄດ້ຍາກແຕ່ອາດຄວບຄຸມໃຫ້ບັນເທົາຄວາມຫາຍຍານະໄດ້. ລັກສະນະຂອງໄພພິບັດທຳມະຊາດທີ່ເກີດຂຶ້ນໃນໂລກແມ່ນມີຫຼາຍຂະໜາດ ແລະ ລັກສະນະໄດ້ແກ່ອາກາດຮ້ອນ, ໜາວເຢັນຜິດປົກກະຕິ, ໄພປ່າ, ແຜ່ນດິນໄຫວ, ພູເຂົາໄຟລະເບີດ, ແຫ້ງແລ້ງ, ນ້ຳຖ້ວມ ແລະ ອື່ນໆ. ເຫດການທີ່ຮ້າຍແຮງໃດໜຶ່ງ ຈະສົ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ຊຸມຊົນ ຫຼື ສັງຄົມໃດໜຶ່ງເປັນສາເຫດພາໃຫ້ເກີດມີການສູນເສຍຕໍ່ມະນຸດ, ຊັບສິນ, ເສດຖະກິດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ

ຜ່ານການສຶກສາ: ການສ້າງຂີດຄວາມສາມາດໃນການປັບຕົວຕໍ່ໄພພິບັດທາງທຳມະຊາດຂອງປະຊາຊົນ (ກໍລະນີສຶກສາ: ບ້ານໃໝ່ນາກອກເມືອງຊານໄຊແຂວງອັດຕະປື). ໂດຍມີຈຸດປະສົງແມ່ນ: ເພື່ອສຶກສາຂໍ້ສະດວກ ແລະ ຂໍ້ຫຍຸ້ງຍາກທາງດ້ານເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມທີ່ສົ່ງຜົນ ກະທົບໃຫ້ແກ່ປະຊາຊົນໃນເຂດພື້ນທີ່ສຶກສາ, ເພື່ອສຶກສາຂີດຄວາມສາມາດໃນການປັບຕົວຂອງປະຊາຊົນ ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກໄພພິບັດທາງທຳມະຊາດ ທີ່ເກີດຂຶ້ນຫຼັງຈາກໄພນ້ຳຖ້ວມ (ພະຍຸເກດສະໜາ) ປະຊາຊົນແມ່ນໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຢ່າງໜັກໜ່ວງເຊັ່ນ: ຊັບສິນ, ເຮືອນຊານບ້ານຊ່ອງ, ຖະໜົນຫີນ ທາງເປ່ເພສຍຫາຍ, ດິນປູກສ້າງ, ດິນກະສິກຳ, ພືດພັນທັນຍາຫານ, ຜົນພະລິດກະສິກຳ, ສັດລ້ຽງ, ທາງດ້ານຮ່າງກາຍ ແລະ ຮ້າຍແຮງໄປກວ່ານັ້ນແມ່ນທາງດ້ານຈິດໃຈແຕ່ກໍຍັງຖືວ່າໂຊກດີທີ່ປະຊາຊົນ

ບົດຄັດຫຍໍ້(ຕໍ່)

ຢູ່ໃນບ້ານນັ້ນບໍ່ມີໃຜເສຍຊີວິດໃນເຫດການດັ່ງກ່າວ. ເຂົາເຈົ້າໄດ້ຮັບການຊ່ວຍເຫຼືອຈາກລັດຖະບານ, ຈາກເອກະຊົນພາຍໃນ ແລະ ຕ່າງປະເທດ, ຈາກພາກສ່ວນບັນດາອົງການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງໂດຍໄດ້ຮັບການຊ່ວຍເຫຼືອທາງດ້ານສະບຽງອາຫານ, ວັດສະດຸກໍ່ສ້າງເຮືອນ, ຢ່າປົວພະຍາດ, ເຄື່ອງໃຊ້ໃນຄົວເຮືອນ, ເຄື່ອງໃຊ້ໃນການຜະລິດກະສິກໍາ ແລະ ແນວພັນ. ເຖິງແມ່ນວ່າປະຊາຊົນຈະໄດ້ຮັບການຊ່ວຍຢ່າງຫຼວງຫຼາຍກໍ່ຕາມແຕ່ປະຊາຊົນໃນຂົງເຂດນັ້ນກໍ່ຍັງມີຄວາມຫຍຸ້ງຍາກສັບສົນ, ການທຳມາຫາກິນແມ່ນບໍ່ພຽງພໍ ກັບຄວາມຕ້ອງການ ຍ້ອນຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ຖືກທຳລາຍ. ແຫຼ່ງນໍ້າ (ນໍ້າເຊຂະໝານ) ທີ່ເຄີຍໃຊ້ໃນຊີວິດປະຈຳວັນ ແມ່ນເປີເປື້ອນປະຊາຊົນບໍ່ສາມາດນຳໃຊ້ນໍ້າເຂົ້າໃນການປຸງແຕ່ງອາຫານ ແລະ ອາບໄດ້. ເຄື່ອງປ່າຂອງດົງແມ່ນບໍ່ອຸດົມສົມບູນ ແລະ ຫາຍາກ, ຊາວບ້ານແມ່ນມີອາຊີບເຮັດນາ ມີການດຳລົງຊີວິດທີ່ຕິດພັນກັບທຳມະຊາດ. ເມື່ອສັດລ້ຽງລື້ມຕາຍ ແລະ ຫາຍສາບສູນ ເຮັດໃຫ້ຂາດກຳລັງແຮງໃນການຜະລິດ (ຊາວບ້ານໃຊ້ງົວ, ຄວາຍເປັນສັດລາກແກ່, ໄຖນາ ແລະ ຂາຍໃຊ້ສຳລັບປັ້ນປົວຢາມເຈັບເປັນ) ອີງຕາມແຜນການພັດທະນາຂອງບ້ານ ຊາວບ້ານແມ່ນຍັງບໍ່ສາມາດບັນລຸຕາມເປົ້າໝາຍຂອງບ້ານ ທີ່ກຳນົດໄວ້ຍ້ອນວ່າຍັງຂາດທຶນຮອນ, ຂາດແຮງງານ ແລະ ຂາດຄວາມຮູ້ ຄວາມສາມາດໃນການຜະລິດກະສິກໍາ, ຂາດນໍ້າ, ຂາດສັດລາກແກ່, ມີໄພນໍ້າຖ້ວມ ແລະ ອື່ນໆຊາວ ບ້ານບໍ່ສາມາດຊ່ວຍເຫຼືອຕົວເອງໄດ້.

(ຖ້າສົນໃຈຢາກອ່ານສະບັບເຕັມເພີ່ມເຕີມ ສາມາດໄປພົວພັນໄດ້ທີ່ ຫ້ອງສະໝຸດ ຄະນະ ວິທະຍາສາດ ສິ່ງແວດລ້ອມ)